

EMBARGO: 14. mája 2024, 6.00 hod. SEČ

Obťažovanie a násilie voči LGBTIQ osobám na vzostupe

Čoraz viac LGBTIQ osôb žijúcich v Európe sa v súčasnosti otvorene hlási ku svojej sexuálnej orientácii alebo rodovej identite. Zároveň však čelia i zvýšenej miere násilia, obťažovania a šikanovania než v minulosti. Platí to najmä v prípade mladších LGBTIQ osôb, ktoré sú obzvlášť zraniteľné. Toto sú niektoré zo zistení najnovšieho prieskumu Agentúry EÚ pre základné práva (FRA), ktorý vychádza z odpovedí viac ako 100 000 LGBTIQ osôb z celej Európy.

Správa s názvom [LGBTIQ equality at a crossroads: progress and challenges](#) (Rovnosť LGBTIQ osôb na rázcestí: pokrok a výzvy) zachytáva skúsenosti, názory a problémy, ktorým LGBTIQ osoby v Európe čelia. Poukazuje sa v nej aj na zmeny, ku ktorým došlo od obdobia realizácie predchádzajúcich prieskumov agentúry FRA v [roku 2019](#) a [roku 2012](#).

Zistenia odhaľujú známky síce pomalého, ale postupného pokroku. Hoci miera diskriminácie voči LGBTIQ osobám je stále vysoká, postupne sa znižuje. Školy pristupujú k problematike LGBTIQ osôb pozitívnejšie a aktívnejšie a mladí ľudia pociťujú väčšiu podporu od svojich učiteľov a rovesníkov. Napriek tomu však šikanovanie, obťažovanie a násilie dosiahli vysokú úroveň.

Ďalej uvádzame hlavné zistenia prieskumu:

- **Otvorenosť:** viac ako polovica opýtaných už v súčasnosti otvorene hovorí o svojej sexuálnej orientácii, rodovej identite, rodovom prejave a pohlavných znakoch. Väčšina z nich sa však stále vyhýba tomu, aby sa na verejnosti držala za ruku so svojím partnerom rovnakého pohlavia, a to zo strachu z prípadného napádania.
- **Diskriminácia:** viac ako tretina respondentov je v každodennom živote diskriminovaná kvôli tomu, kým sú. Oproti roku 2019, kedy to boli 2 osoby z 5, ide o mierny pokles. Diskriminácia však zostáva neviditeľná, pretože incidenty oznamuje len každá desiatu osoba.
- **Násilie:** viac ako 1 z 10 osôb zažila počas piatich rokov pred prieskumom násilie, čo je o niečo viac ako v roku 2019. Napadnutie zažila viac ako tretina intersexuálnych osôb.
- **Obťažovanie:** viac ako polovica opýtaných sa stala obeťou obťažovania motivovaného nenávisťou, čo oproti jednej tretine v roku 2019 predstavuje nárast. Obťažované boli 2 z 3 intersexuálnych a transrodových osôb.
- **Šikanovanie:** viac ako 2 z 3 respondentov tvrdia, že boli šikanovaní v škole, a to vo všetkých generáciách a vo všetkých krajinách EÚ. V porovnaní s rokom 2019, keď to priznával 1 z 2 opýtaných, ide o prudký nárast.

- **Vzdelávanie:** školy sa venujú problematike LGBTIQ osôb častejšie ako v minulosti. V súčasnosti viac ako 1 z 5 LGBTIQ žiakov tvrdí, že škola pristupuje k tejto otázke pozitívne.
- **Duševné zdravie:** viac ako 1 z 3 respondentov uvažoval o samovražde. K samovražedným myšlienkam sa priznáva viac ako polovica transrodových, rodovo nebinárnych a rodovo nekonformných osôb.
- **Postupy „konverzie“:** Podľa priznaní bola 1 zo 4 osôb nútená prejsť postupmi zmeny pohlavia, aby zmenila svoju sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu a rodový prejav.
- **Vlády:** Iba 1 zo 4 opýtaných si myslí, že jeho vláda bojuje proti predsudkom a neznášanlivosti voči LGBTIQ osobám, zatiaľ čo v roku 2019 to bola 1 z 3 osôb.

V správe sa tiež poukazuje na skutočnosť, že skúsenosti LGBTIQ osôb sa v rámci EÚ výrazne líšia a každá skupina čelí rozdielnym problémom.

Väčšiemu obťažovaniu a násiliu čelia intersexuálne, transrodové, rodovo nebinárne a rodovo nekonformné osoby. V ich prípade je pravdepodobnejšie, že sa u nich objavia problémy s duševným zdravím a samovražedné myšlienky. Tiež sa z nich častejšie stanú bezdomovci a majú ťažší prístup k zdravotnej starostlivosti. Platí to aj pre LGBTIQ osoby so zdravotným postihnutím, finančnými ťažkosťami alebo príslušníkov etnických, rasových alebo iných menšinových skupín.

Zistenia prieskumu pomôžu Európskej komisii pri hodnotení jej [stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb](#), ako aj pri rozvoji politík na ochranu a podporu základných práv LGBTIQ osôb. Agentúra FRA vyzýva vlády, aby prijali opatrenia v ďalej uvedených oblastiach:

- **Trestné činy z nenávisťi:** presadzovať kultúru nulovej tolerancie násilia a obťažovania LGBTIQ osôb. Investovať do odbornej prípravy príslušníkov polície s cieľom zaistiť, že polícia rozpozná, zaznamená a riadne vyšetrí trestné činy z nenávisťi voči LGBTIQ osobám, aby sa obeť pri nahlasovaní útokov cítili bezpečne a aby sa s nimi zaobchádzalo spravodlivo. Považovať motiváciu založenú na zaujatosti počas trestného konania za príťažujúci faktor.
- **Diskriminácia:** riešiť diskrimináciu vo všetkých oblastiach tým, že sa prijme smernica EÚ o rovnakom zaobchádzaní a smernica o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie. Posilniť postavenie subjektov pre rovnaké zaobchádzanie a zaistiť im primerané zdroje, aby mohli lepšie poskytovať podporu obetiam.
- **Nenávisťné prejavy online:** riešiť problematiku nenávisťných prejavov na internete a dezinformačné kampane zamerané proti LGBTIQ osobám. Zaoberať sa rizikom skresľujúcich algoritmov a zodpovednosti digitálnych platforiem podľa práva EÚ.
- **Vzdelávanie:** vytvoriť v školách bezpečné a priaznivé prostredie na vzdelávanie pre všetky deti. Bojovať proti šikanovaniu a zabezpečiť, aby vzdelávacie osnovy a systémy vychádzali z osvedčených postupov presadzovaných EÚ.

- **Zdravotná starostlivosť:** zabezpečiť prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti vrátane podpory duševného zdravia. Skončiť s postupmi „konverzie“ pohlavia a lekárskymi zákrokmi, ktoré nie sú životne dôležité.

Citácia riaditeľky agentúry FRA [Sirpy Rautio](#): „Otvorené hlásenie sa k LGBTIQ osobám v Európe by nemalo znamenať, že takáto osoba musí zvädzať boj. Aj keď pozorujeme známky pokroku, šikanovanie, obťažovanie a násilie zostávajú stálou hrozbou. Nastal čas konať rozhodne a nadviazať na pokrok, ktorý sme dosiahli, aby sa s každým v EÚ zaobchádzalo rovnako a aby každý mohol žiť dôstojne a s rešpektom.“

Citácia komisárky pre rovnosť Heleny Dalliovej: „Zistenia prieskumu agentúry FRA poskytujú neoceniteľné údaje o životných skúsenostiach LGBTIQ osôb v celej Európe. Pomáhajú nám identifikovať pokrok, ktorý sme dosiahli, a upozorňujú na problémy, ktoré ešte musíme vyriešiť. Vyzývam všetky členské štáty, aby tieto údaje využili na zavedenie spoľahlivých politík zameraných na boj proti diskriminácii a ochranu práv všetkých LGBTIQ osôb.“

Tento prieskum vychádza zo zistení, ktoré sa zhromaždili na základe odpovedí od viac ako 100 000 respondentov zo všetkých 27 krajín EÚ, Albánska, Severomacedónskej republiky a Srbska.

Agentúra FRA predstaví túto správu na podujatí s názvom [Pride Alliances and Policy](#), ktoré belgické predsedníctvo Rady EÚ usporiada 17. mája v Bruseli.

Prieskumník údajov agentúry FRA čoskoro umožní filtrovať údaje podľa krajiny, podľa otázky prieskumu a sexuálnej orientácie, rodovej identity, rodového prejavu a pohlavných znakov.

Ďalšie informácie nájdete v [tlačovom balíku](#) alebo sa na nás môžete obrátiť na adrese: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 653

Túto tlačovú správu preložilo Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie, ale neprešla korektúrou odborníkov v agentúre FRA.